

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/260/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116207188
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4116207188.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členov senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobkyne: P. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpený JUDr. Andreou Cvikovou, s. r. o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, o určenie neplatnosti právneho úkonu, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 5. októbra 2016 č. k. 12C/141/2016-37 v spojení s opravným uznesením zo dňa 20. apríla 2017 č. k. 12C/141/2016-65 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd žalobe vyhovel a určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy č. 8500111659, uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 21. 04. 2015, je neplatná. Žalobkyni náhradu trov konania nepriznal. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 551 ods. 1, 2, § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, článkom 3 ods. 2 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, ako aj ust. § 497 Obchodného zákonníka a § 137 CSP.

Naliehavý právny záujem žalobkyne mal súd preukázaný tým, že žalovaný reálne vykonával realizáciu zabezpečovacieho prostriedku, čím dochádza bez právneho dôvodu k zásahu do jej majetkovej sféry, pričom zamestnávateľ žalobkyne musí rešpektovať uzatvorenú dohodu vykonávať zrážky zo mzdy žalobkyne a žalovaný sa môže na úkor žalobkyne bezdôvodne obohacovať. V prejednávanej veci naozaj môže nastať, v ktorej si veriteľ môže vymôcť celú pohľadávku voči dlžníkovi pomocou zrážok z dlžníkovej mzdy, pričom takto vymožené prostriedky môžu značne prekračovať sumu, ktorú by spotrebiteľ bol povinný zaplatiť pri náležitom súdnom preskúmaní nekalosti ustanovení zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom spotrebiteľ musí vynaložiť značné úsilie pre to, aby získal takto zaplatené prostriedky späť a môže byť od takého postupu odradený neprímeranými nákladmi a ťažkosťami. Spotrebiteľ môže byť aj odradený od vymáhania pomerne nízkej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia so zreteľom na značné náklady, ktoré by takýto postup obnášal. Dohoda o zrážkach zo mzdy môže vyvolať určitú nerovnováhu v postavení spotrebiteľa a veriteľa, keďže inštitút zrážok zo mzdy neprímerane uľahčuje veriteľovi vymoženie svojej pohľadávky aj v časti, v ktorej je založená na nekalých podmienkach. Je dokonca možné vidieť určitú paralelu medzi zrážkami zo mzdy, ktoré zvýhodňujú veriteľa a medzi stanovením povinného riešenia sporov na rozhodcovskom súde so sídlom v mieste podnikania veriteľa. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj citované zákonné ustanovenia, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia a určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy č. 8500111659, uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 21. 04. 2015, je neplatná, pretože vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by žalobkyňa ako spotrebiteľ mala možnosť dohodu odmietnuť, žalovaný nepreukázal, že žalobkyňu poučil o následkoch uzavretia dohody, že by dohodu s ňou individuálne dojednal, veriteľ vo vzťahu k spotrebiteľovi nie je vo vzťahu nadriadenosti a neprislúcha mu právo jednostranne určovať, aké pohľadávky a v akej výške, ktoré v budúcnosti vzniknú, sa

budú realizovať formou zrážok zo mzdy v prospech veriteľa. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje formulárovú zmluvu, ktorá nebola individuálne dojednaná, svojím obsahom spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom postavení strán v neprospech spotrebiteľa - žalobkyne. Okrem toho suma 1.500 eur uvedená v texte dohody bola uvedená len v súvislosti s označením budúceho poskytnutia revolvingového úveru, neurčité je dojednanie ohľadne výšky splátok, čo má tiež za následok neplatnosť dohody, pretože v dohode je uvedené, že pokiaľ nebude zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške, bude za účelom dorovnania zvýšená nad dohodnutú sumu v ďalšom mesiaci, čo sú považuje za neurčité dojednanie a zvýhodňujúce postavenie veriteľa, ktorý má byť bezpodmienečne uspokojený aj nad dohodnutú výšku mesačnej zrážky.

O trovách konania súd rozhodol s poukazom na § 255 ods. 2 CSP tak, že žalobkyni súd náhradu trov konania nepriznáva, nakoľko vo veci mal úspech, ale žiadne trovy konania si neuplatnil, ani mu žiadne nevznikli.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v zákonnej lehote odvolaním žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zmeny a zamietnutia žaloby a zároveň žiadal priznať trovy prvoinštančného i odvolacieho konania. Namietal nesprávne rozhodnutie vo veci. Na základe vykonaných dôkazov súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a napokon, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože súd rozhodol na základe nepríslušnej právnej normy. Dôvodil tým, že ak vnútroštátna úprava upravuje takýto spôsob zabezpečenia (dohoda o zrážkach zo mzdy), potom logicky nemôže ísť o neprijateľnú podmienku. Tvrdenia žalobcu odporujú aj poslednej novele zákona č. 129/2010 Z. z., pokiaľ ide o neprípustnosť tejto formy zabezpečenia. Poukázal ďalej na to, že dňa 23. 12. 2015 nadobudol účinnosť zákon č. 438/2015 Z. z., ktorý mení a dopĺňa zákon o spotrebiteľských úveroch. Podľa jeho znenia (§ 9 ods. 13) bolo určené, že záväzky z úverovej spotrebiteľskej zmluvy je možné zabezpečiť len dohodou o zrážkach zo mzdy, ručením a záložným právom. Okrem toho aj zo zákona č. 102/2014 Z. z. (ktorým sa novelizoval aj zákon o ochrane spotrebiteľa) vyplýva, že dohoda o zrážkach zo mzdy je stále považovaná za platný spôsob zabezpečenia záväzkov zo spotrebiteľskej zmluvy. Závery súdu o nerovnováhe v neprospech spotrebiteľa odporujú platnej právnej úprave, pretože postavenie strán dohody o zrážkach zo mzdy je určené právnou normou. Namietal ďalej, že súd nevykonal, či už konfrontáciu žalobcu s obsahom dohody o zrážkach zo mzdy, ktorú žalobkyňa podpísala a je nepreskúmateľné a v rozpore so zákonom, aby súd svoje závery založil na jednom dôkaze bez toho, aby sa s druhým dôkazným prostriedkom ani len nevyporiadal. Z rozsudku taktiež je nepreskúmateľné, či súd vôbec vykonal dokazovanie dohodou o zrážkach zo mzdy spôsobom, ako mu ukladá zákon. Žalobca ako prvý podpísal znenie dohody o zrážkach zo mzdy a takýto dokument predložil žalovanému. Z podaného návrhu nie je zrejmý žiaden dôvod, pre ktorý žalobca tvrdí skutočnosti odporujúce ním predloženej dohode o zrážkach zo mzdy. Poukázal na samotnú dohodu o zrážkach zo mzdy. Žalovaný sa aj uvedením v texte snažil graficky zvýrazniť upozornenie nielen na dôležitosť prečítania textu, ale aj na obsah poučenia o dôsledkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy. Uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy spĺňa všetky podmienky, ktoré určil zákon č. 250/2007 Z. z., to znamená, že bola uzatvorená na samostatnom liste, dohodu o zrážkach zo mzdy žalobkyňa nemusela uzavrieť a dohoda o zrážkach zo mzdy obsahuje poučenie aj o dôsledkoch jej uzavretia. Poukázal na rozhodovaciu činnosť iných krajských súdov (uznesenie KS v Bratislave 6Co/142/2016-86, uznesenie KS v Banskej Bystrici 4Co/236/2016-63 zo dňa 25. mája 2016). Z dohody o zrážkach zo mzdy vyplýva, že žalovaný vykonal poučenie v súlade so zákonom. Pokiaľ však nestačí ani písomná forma poučenia, potom žalovaný reálne nikdy nebude mať možnosť pri rovnakých záveroch, ako sa uvádza v rozsudku, reálnu ani potenciálnu možnosť preukazovať splnenie povinnosti. Nepochybuje totiž o tom, že ústne vykonané poučenie by bolo popreté oveľa ľahšie, ako to bolo pri písomnej forme, ktorá však v zmysle napádaného rozsudku je taktiež nepostačujúca. Nie je zrejmý žiaden racionálny dôvod, podľa ktorého by malo byť neplatné zabezpečenie splatenia istiny úveru, ktorá je v Dohode o zrážkach výslovne uvedená.

3. Žalobkyňa sa písomne k podanému odvolaniu žalovaného nevyjadrila.

4. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd podľa § 34 CSP preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Podľa § 132 ods. 1 CSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

6. Podľa § 132 ods. 3 CSP žalobca k žalobe pripojí dôkazy, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť.

7. Podľa § 295 CSP súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

8. Podľa § 296 CSP spotrebiteľ môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Ustanovenia sudcovskej koncentrácie konania a zákonnej koncentrácie konania sa nepoužijú.

9. Podľa § 188 ods. 1 CSP súd vykonáva dôkazy na pojednávaní.

10. Podľa § 204 CSP dôkaz listinou sa vykoná tak, že súd listinu alebo jej časť prečíta alebo oznámi obsah; to neplatí, ak ide o listinu, ktorej odpis bol strane sporu v priebehu konania doručený a ak listina alebo jej obsah neboli protistranou spochybnené.

11. Civilný sporový poriadok zavádza do súdneho procesu pomerne významnú kategóriu subjektných druhov konaní, v rámci ktorých sa uplatňujú niektoré špecifické pravidlá pre postup súdu a sporových strán. Ide o tzv. spory s ochranou slabšej strany v zmysle druhej hlavy tretej časti CSP. Túto kategóriu tvoria spotrebiteľské spory (§ 290 - 306 CSP), antidiskriminačné spory a individuálne pracovné spory.

V sporoch s ochranou slabšej strany je súd zaťažený sprísnenou poučovacou povinnosťou vo vzťahu k slabšej strane a to v zmysle § 292, § 309 a § 318 CSP. Realizácia tejto poučovacej povinnosti je viazaná na prvý procesný úkon súdu vo vzťahu k slabšej strane a popri poučení o možnosti zastúpenia v spore sa vzťahuje aj na poučenie o dôkazoch, ktoré je potrebné predložiť, o možnosti podať návrh na nariadenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia, a o iných možnostiach v súvislosti s účelným uplatnením alebo bránením práv slabšej strany.

Za zásadný možno považovať bezprostredný odklon dispozičného princípu v procese dokazovania, ktorý je typický pre sporové konanie ako také. Súd môže ex offio obstaráť, zabezpečiť a vykonať aj tie dôkazy, ktoré slabšia strana nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

K favorizovaniu procesného postavenia slabšej strany výrazne prispieva aj skutočnosť, že sa na ňu v spore nevzťahujú ustanovenia o sudcovskej koncentracii konania a o zákonnej koncentracii konania. Slabšia strana môže predložiť alebo označiť všetky skutočnosti a dôkazy na preukázanie svojich tvrdení až do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej (teda aj po vyhlásení uznesenia o skončení dokazovania). Ako už bolo uvedené, výnimkou z tohto pravidla je iba spotrebiteľ zastúpený advokátom.

12. V preskúmvanej veci sa žalobkyňa žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 18. 03. 2016 domáhala, aby súd určil, že Dohoda o zrážkach zo mzdy č. 85000111659 (č. I. 7), uzatvorená medzi žalobkyňou P., trvale bytom M. a žalovaným PPROFI CREDIT Slovakia, s. r. o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752 zo dňa 21. 04. 2015 je v celom rozsahu neplatná. Zároveň sa domáhala vydania neodkladného opatrenia, o ktorom rozhodol súd prvej inštancie uznesením zo dňa 24. marca 2016 č. k. 12C/141/2016-12, ktorým nariadil predbežné opatrenie v nasledovnom znení: Zamestnávateľ navrhovateľky - SIIXEMS SLOVAKIA, s. r. o. so sídlom Nitra, Kmeťkova 120 je povinný zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy navrhovateľky v prospech odporcu na základe Dohody o zrážkach zo mzdy č. 8500111659 zo dňa 21. 04. 2015, uzavretej medzi navrhovateľkou a odporcom, počnúc právoplatnosťou uznesenia a to až do právoplatného skončenia vo veci samej vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/141/2016. Zároveň uložil odporcovi zdržať sa výkonu práva zrážok zo mzdy navrhovateľky vyplývajúcej z Dohody o zrážkach zo mzdy č. 8500111659 zo dňa 21. 04. 2015 a to až do právoplatného skončenia vo veci samej vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/141/2016. K podanej žalobe a k návrhu na neodkladné opatrenie žalobkyňa pripojila oznámenie veriteľa o schválení úveru dlžníka - zmluvu o revolvingovom úvere č. 8500111659, žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 11. 12. 2016, dohodu o zrážkach zo mzdy č. 8500111659 bez dátumu a bez podpisu strán sporu.

V spise sa na č. l. 18 nachádza fotokópia ďalšej žaloby žalobkyni voči žalovanému o určenie neplatnosti právneho úkonu, a to Dohody o zrážkach zo mzdy č. 8500089797 zo dňa 10. 11. 2014, pričom k tomu je pripojená fotokópia oznámenia veriteľa o schválení úveru, žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy a Dohoda o zrážkach zo mzdy dlžníka č. 8500089797 (na č. l. 24), ktorú žalovaný podpísal 10. 11. 2014 a žalobkyňa 07. 11. 2014. V prílohovej obálke (č. l. 32) sa okrem splátkového kalendára a rozhodcovskej zmluvy nachádza originál zmluvy č. 8500111659 o poskytnutí spotrebiteľského revolvingového úveru, ktorá bola uzatvorená medzi žalovaným ako veriteľom - PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o. Bratislava, Pribinova 25 a žalobkyňou ako dlžníčkou dňa 21. 04. 2015. Z obsahu tejto zmluvy i z pripojených zmluvných dojednaní k zmluve o spotrebiteľskom úvere nevyplýva, že by súčasťou tejto zmluvy bola uzatvorená aj dohoda o zrážkach zo mzdy, ktorej neplatnosti sa žalobkyňa domáha vysloviť. Žalobkyňa v podanej žalobe uvádza, že na zabezpečenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o revolvingovom úvere uzatvorila dňa 21. 04. 2015 so žalovaným dohodu o zrážkach zo mzdy.

Súd prvej inštancie v bode 5. svojho rozsudku uvádza, že súčasťou zmluvy o revolvingovom úvere, okrem iného, bola aj dohoda o zrážkach zo mzdy č. 8500111659.

Žalovaný vo svojom odvolaní uvádza, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená na samostatnom liste a túto žalobkyňa nemusela uzavrieť. Zároveň namieta, že z rozsudku je nepreskúmateľné, či súd vôbec vykonal dokazovanie dohodou o zrážkach zo mzdy spôsobom, ako mu ukladá zákon.

13. Vychádzajúc z obsahu spisu a z podanej žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha vyslovenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy č. 8500111659, ktorá mala byť uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 21. 04. 2015, je nesporné, že takáto dohoda sa v spise nenachádza. Rovnako dohodu o zrážkach zo mzdy č. 8500111659 neobsahuje ani zmluva o poskytnutí revolvingového úveru zo dňa 21. 04. 2015. Odvolaciemu súdu sa skôr javí, že ak došlo k uzatvoreniu dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka č. 8500111659, zrejme takáto dohoda o zrážkach zo mzdy, tak ako tvrdí žalovaný, bola uzatvorená na samostatnej listine, avšak žalobkyňa takúto dohodu o zrážkach zo mzdy z 21. 04. 2015 nepredložila.

14. Zo samotnej výpovede žalobkyne vyplýva, že má viacero úverov a zrejme podpísala aj viacero dohôd o zrážkach zo mzdy. Keďže v danom prípade súd je viazaný žalobným návrhom, bolo povinnosťou žalobkyni v zmysle § 132 CSP označiť dôkaz na preukázanie svojho tvrdenia, resp. takýto dôkaz - dohodu o zrážkach zo mzdy zo dňa 21. 04. 2015, podpísanú obidvomi stranami, k žalobe pripojiť.

15. Keďže v preskúmvanej veci je žalobkyňou spotrebiteľka ako slabšia strana, súd je v takomto prípade zaťažený sprísnenou poučovacou povinnosťou v zmysle § 292, § 309 a § 318 CSP, a teda poučiť žalobkyňu na predloženie listinného dôkazu, ktorého vyslovenia neplatnosti sa v konaní domáha, príp. v zmysle § 295 CSP ex offa mal obstať takýto dôkaz, ktorý je nevyhnutný pre rozhodnutie vo veci.

16. Z vyššie uvedených dôvodov, keďže súd prvej inštancie rozhodoval o spotrebiteľskom spore, kde mal postupovať v zmysle § 290 a nasl. CSP, bude jeho povinnosťou vyzvať žalobkyňu na predloženie listinného dôkazu - Dohody o zrážkach zo mzdy č. 8500111659, uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 21. 04. 2015, resp. sám ex offa bude povinný takýto dôkaz zabezpečiť. Až po zabezpečení takéhoto dôkazu bude možné vo veci opätovne rozhodnúť.

17. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).